14. štev. Novomesto 4. aprila 1918. Letnik XXXIV.

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Cena jim je za celo leto 5 K, za pol leta 2·50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 5·50 K, za Ameriko 6·50 K. List in oglasi se plačujejo naprej.

Vse dopise, naročnino in oznanila sprejema tiskarna J. Krajec nasl.

Reja praset brez mleka.

Naša prešičjereja je danes silno prizadeta zaradi pomanjkanja potrebnih krmil. Veliko škodo trpi zlasti reja plemenskih svinj in praset. Zato tudi tako pojema. Za dojne svinje manjka pripravnega živeža, za praseta pa mleko. Marsikdo je moral zaradi tega to rejo že opustiti ali pa močno skrčiti.

Mleka manjka danes povsod, tako da ga stradajo ljudje in otroci. V teh skrajno težkih in žalostnih časih je treba, da si pomagamo pri prasetih tudi brez mleka in da si poiščemo v tej stiski nadomestila za mleko, če so tudi manj vredna. Na vsak način moramo gledati, da rešimo in varujemo rejo praset in plemenskih svinj kolikor mogoče pred nadaljnim propadanjem.

Kaj pa naj dajemo prasetom, če ni mleka?

Pomagajmo si v tem slučaju z močnatimi juhami, ki jih pripravimo iz ene ali druge moke. Porabna za to je zmes ovsene in pšenične moke, ržena moka in ječmenova moka, pa tudi turšična in ajdova moka.

Skrbimo seveda predvsem, da bo svinja lahko dojila in da bo imela saj prve tedne dosti mleka za praseta. To je predvsem potrebno. Namesto s kravjim mlekom je pa pozneje pričeti s pokladanjem močnatih juh.

Močnata juha mora biti redko tekoča, pripravljena na ta način, da se moka z vodo zmeša in raztepe (šprudla) in da se s prilivanjem vode ta zmes stanjša in potem med „šprudlanjem“ zakuha. Močnata juha ima biti redka, zares juha iz moke in ne „močnik“. Tako zakuhano moko je shladiti na životno toploto, predno se poklada. Če delamo juho iz ovsene in pšenične moke, je dobro dodati malo sladkorja, ker je tudi materno mleko nekoliko sladko. Po Belokrajini si pomagajo v takih slučajih, ko ni mleka za praseta, tudi s koruzno moko, ki je sama na sebi sladka. Sladka je tudi ajdova moka. Zmes ajdove in pšenične ali ječmenove moke je tudi dobra. Po Nemčiji si pomagajo v takih slučajih tudi pa s tečno rženo moko.

Tečnost take močnate juhe lahko povečamo, če primešamo nekoliko lanene moke ali pa da dodamo pred pokladanjem po eno jajce, zlasti jajčni rumenjak. Ker nam pa lanene moke manjka, si najlažje pomagamo z jajčnim rumenjakom, ki se da dobro pomešati z močnato juho. Jajčni beljak pa kaže v tem slučaju najprej raztepsti in potem primešati in sicer tudi tik pred pokladanjem.

Vse to pripravljanje in pokladanje nas stane nekaj več dela, ki se ga pa ne smemo bati, saj se gre za rešitev naše propadajoče reje in za odrejo praset, ki so danes naravnost dragocena.

Če imamo kaj malega mleka pri hiši n. pr. kakšen liter, ki ga lahko obrnemo za rejo praset, naj se primeša ta liter tudi za napravo močnate juhe, v katerem slučaju se vzame seveda toliko manj vode.

Dajmo tedaj pomagati prasetom, kakor je najbolj mogoče! Čim bolj se bomo potrudili, več bomo dosegli. Take močnate juhe je treba po večkrat na dan in po malem pokladati, da se živalice polagoma nanje privadijo. Pri tem je treba seveda največje snage pri posodi kakor tudi pri vsem našem ravnanju. Rohrmann.

Našim sadjerejcem v poduk.

Prvo oskrbovanje vsajenih dreves.

Kadar je drevo vsajeno, sledijo razna opravila, ki se na škodo gospodarjevo ne smejo opustiti. Takšna opravila so:

1. Obrezovanje dreves po sajenju.

a) Splošne opombe. Iz drevesnice na stalno mesto presajeno drevo ima svojih 4 do 5 vej, ki tvorijo krono. Dajati več nego 5 vej se ne priporoča. Postala bi sčasoma pregosta in veje bi se morale zopet izžagati.

Istotako ravnamo napačno, ako vzgajamo kar dva vrha, takozvano razvilje. To nam bo vedno le v škodo in nadlego, ker nam ga vihar in sneg skoraj gotovo razčesneta.

Po sajenju na stalno mesto se drevesna krona še nadalje obrezuje in sicer zato, da ji podelimo primerno in lepo obliko, da se ohrani pravo razmerje med vejevjem med seboj, kakor tudi med vejevjem in koreninami.

Najpripravnejša oblika je piramidalna krona, to je ona, ki je enaka smreki: spodnje veje dolge, proti vrhu pa vedno krajše. Glede razmerja med vejevjem med seboj in med koreninami pa velja načelo, da se krepke veje v rasti zadržujejo na korist slabotnih, in da se po razvoju korenin ravna obseg krone. Glede načina obrezovanja je paziti, da se isto izvrši na pravem mestu nad očescem. Ako odrezujemo vejo previsoko nad popkom, bode isti pognal poševno mladiko; ako se obrezovanje izvrši prenizko pri očescu, se to ne more razviti in usahne.

Obrezuje naj se tudi vedno tako, da stoji zgornje oko navzven, da se more krona navzven razvijati. Le viseče in vodoravne veje se obrezujejo pri navzgor stoječem očescu.

b) Prvo obrezovanje. Ako sadiš drevo jeseni, opusti za ta čas vse obrezovanje krone, ter jo obreži šele spomladi. Pri pomladanskem sajenju pa se obrezovanje izvrši takoj. Glavna, navpik stoječa veja se pusti za 10 do 20 cm daljša od stranskih vej. Ako ne raste nobena veja navpično, naj se najprimernejše priveže na kol, da se v to lego prisili, sicer ne moremo vzgojiti piramidalne krone. Stranske veje se za polovico do dve tretjini prikrajšajo, to je na 30 do 40 cm. Krepke veje se obrežejo močneje, slabe pa malo ali pa se sploh ne obrezujejo. Ako so vse veje enako krepke, naj se obrežejo v enaki višini.

Veje, ki so v kroni odveč, se popolnoma odstranijo.

Pri drevesu, ki se vzgojuje kotlasto, ker nima nadaljevalke vrha za piramidalno obliko, obrezujejo se vse veje v enaki višini.

c) Tvoritev drugega razveja (vretenca). Najvažnejše in najpotrebnejše delo na mladem drevesu je tvoritev razveja ali vejnega vretenca. Tako imenujemo posamezne dele krone z navpično vejo in štirimi do petimi stranskimi vejami. Prvo razveje prinese drevo že s seboj iz drevesnice in to je potrebno, sicer izgubimo celo leto. Naša naloga je, da mu zgojimo še drugo, v potrebi tudi tretje razveje, ki stoji po 30 do 45 cm nad prejšnjim. Pri majhnokošnih drevesih zadostuje le eno razveje.

Drugo vretence se naredi v drugi pomladi po sajenju, ko je stalo drevo že eno celo leto na svojem mestu. Izvršiti pa se mora zgodaj pomladi pred mužev-nostjo (vegetacijo), to je meseca februarja do sredi marca. Ako pa je drevo slabo rastlo in so ostale veje drobne in slabotne, pustimo ga še eno leto neobrezanega ter mu prirežimo drugo razveje šele prihodnjo pomlad. V tem času pa glejmo, da se nam veje prvega razveja krepko in enakomerno razvijajo. Prikrajšujemo tiste, ki na škodo drugih prebujno rastejo.

Oglejmo si pa sedaj še, kako se naredi drugo razveje!

Srednja veja, to je nadaljevalka debla, se odreže 50 do 65 cm nad najvišjo vejo prvega razveja in sicer nad krepkim očesom, ki stoji če mogoče, onemu iz prejšnjega leta ravno nasproti ali pa nad mogočo krivino. Pod tem očesom se morajo nahajati še 3 do 4 krepka očesa, iz katerih se razvije troje do štvero stranskih vej. Te tvorijo drugo vretence.

Tudi veje prvega vretenca se prikrajšajo v enaki višini za tretjino nanovo prirastlega dela, ko je v dolgosti 35 do 45 cm in sicer nad krepkim, navzven obrnjenim očesom, kajti drevo se mora razvijati navzven in navzgor, in vse, kar

Zgodba o ženi, ki je čakala...

Spisala S. V.

Po dolgih, mrkih tednih neprijetne zime je zasijalo zopet enkrat solnce, redek gost in me izvabilo iz mesta. Toda ko sem še v največjem zaupanju vanj stopicala po zasneženih poljanah, je izginilo, kakor bi ga nikdar ne bilo. Kar je bilo ostalega dne, je bilo pusto in svinčeno težko. Kmalu se je spuščal mrak in z njim megla z vso svojo sivo, turobno stanovitnostjo. Dahnila je po sneženih poljanah in jih napravila mračne, visela je po vejah na drevesih, ki so stala vitka in gola in zmrzujoča na parobkih in razpredla se je tudi nad strehami in stolpi mesta. Nekaj črnih vranov je kvakalo v gostem zraku.

Brzo sem se napotila proti domu, toda kmalu, ko so me začele že boleti noge, sem opustila svoj tek. Mrak me je prehitel. Tako sem šla počasi po dolgočasni cesti proti svojemu cilju — — —

Nazajgrede sem obstala. Ko sem se ozrla nazaj, sem opazila poleg krivenčastega vrbinega debla žensko postavo, kakor oledenelo, šibko in tako sivo, kakor bi bila iz zgoščene megle. Toda to ni bila nikaka prikazen. Bila je stara ženska. Pred seboj na tleh je imela košaro, najbrže jo je zato postavila na tla, da bi si oddahnila za nekaj trenotkov od njenega bremena. Glava in truplo sta bila zavita v teman koc, tako da je gledalo izpod njega le malo, okroglo obličje. Njene globoko ležeče oči so se kar razizkujoče upirale vame. Voščila sem ji dober večer in še pristavila prijazno: „Malo počivati, ne, mati?“

„Počivati?“ je ponovila, „ne, ne, gospodična, ne počivam, ne. Jaz čakam samo, samo čakam! Povsod kjer sem, doma ali na potu, me naenkrat prime to, da moram dati takoj vse iz rok in čakati.“

Govorila je počasi in premišljeno, kakor bi pretehtavala vsako besedo, če je pravi izraz za njene občutke. Čudno se mi je videlo to in vprašala sem jo: „Na kaj pa čakate, mamica?“

Skomizgnila je z rameni: „Če ljubi Bog ne ve, potem tudi jaz ne vem.“ Pri tem pa je pogledala tako čudno in obupno po sebi nizdol.

Njeno bitje, vse njeno vedenje me je presunilo; ob enem me je pa tudi prešinila mučna misel, da govorim z ženo, ki se ji je omračil um.

Slutila je, kaj mislim, dvignila hipoma glavo in dejala: „Nisem neumna, gospodična, nikar se ne bojte. Nisem ne, čeprav bi ne bil noben čudež, da bi izgubila pamet. Lansko leto, gospodična, je umrl ob tem času moj mož. Pa potrpela sem in se tolažila: Božja volja je, da moraš trpeti!“

„Tudi Jožka, našega vnučka, sem imela lansko leto še ob tem času, gospodična! Njegova mati je bila najina hči. Z dvajsetimi leti je umrla v otroški postelji. Edina je bila, ki sva jo imela, gospodična. Veste, da sva težko prebolela to izgubo. Toda slednjič se uda človek v božjo voljo. Otroka sem vzgojila jaz, saj oče njegov se tako ni brigal zanj. To je bil eden tistih, ki lepo govorijo in veliko obljubujejo. Ko je ona umrla, nas je zapustil in nisva več slišala potem o njem. — — Tako nama je ostal dečko; in ni dolgo trajalo, ko sva hvalila Boga, da nama je ostal. Bil je priden in dober otrok, gospodična, pa tudi pameten. Vsi njegovi učitelji so dejali tako; zato sva ga dala študirati za učitelja, kar ga je najbolj veselilo. Precej truda in naporov naju je stalo to! Lahko to ni šlo, saj veste, toda pomagala sva mu, kolikor sva mu mogla. Tudi sam si je pomagal, podučeval je druge dijake in si zaslužil s tem nekaj kron. Izštudirala sva ga pa le. Ah, to je bilo veselje, najino in njegovo, ko je nastopil svojo prvo službo!“

„Le dobro me zapomni, stara,“ je dejal moj mož, „naš fant bo še šolski svetnik ali pa še kaj več, no, potem sva pa lahko vesela, kajti ne bo naju nikdar zapustil!“

„Kakor je že človek ustvarjen, gospodična: precej si začne v mislih zidati zlate gradove, če mu pokaže usoda par zlatih pen. Medtem je umrl moj dobri mož — — —“

„Stara mama, sedaj se pa le zanašajte name,“ me je tolažil naš fant, „saj sem še jaz tukaj!“

Bi že bilo, da bi mu lansko poletje ne bilo treba oditi k vojakom in da bi mi ga ne bili sedaj ustrelili v tej nesrečni Rusiji!“

Starka je dvignila sklenjene roke: „Edino, kar sem še imela, je bilo ustreljeno kakor ptič v zraku! — Vemo in beremo, da je vojska nekaj groznega, toda tako grozna bi ne smela biti — tako grozna

je glavnih vej vznotraj obrnjenih, škodujejo in se morajo odstraniti.

č) Obrezovanje stranskih vejic. Poganjki stranskih vej prvega vretenca se v drugem letu ali popolnoma odstranijo, če so jako močni in rastejo navznotraj, ali pa se le na 2 do 4 očesa prikrajšajo, če so slabejši. Najslabše vejice se sploh ne prikrajšujejo. Krivo pa bi storil, kdor bi hotel porezati vse stranske poganjke in bi obrezal veje golo. V tem slučaju bi se veje ne mogle debeliti in ugonobilo bi se mnogo rodnega lesa.

d) Tretje vejno vretence. Drevesa, ki rastejo jako visoko, še dobijo tretje razveje. Ker se isto napravi in oskrbuje enako drugemu, ga tukaj ne bom posebej obravnaval. Ako se je krona vedno pravilno obrezovala, bode imela piramidalno obliko. Spodnje veje se puste daljše, zgornje pa krajše.

Po tretjem, oziroma četrtem letu prepustimo drevo samo sebi, naj raste in se razvija po svoji naravi. Varujmo se vednega, mnogokrat nepotrebnega obrezovanja. Le vsako tretje leto mu preglejmo in zredčimo krono, da ne postane pregosta.

Dogodki pretečenega tedna.

Dočim se na francoskih bojnih poljanah z mečem odloča bodočnost narodov, urejujemo in pregledujemo Jugoslovani svoje vrste za nekrvavo vojno, iz katere hočemo priti kot zmagovalci: vojno za svobodno domovino. Tak slovesen pregled slovenskih čet se je vršil v nedeljo, 24. marca, ko je slovensko ženstvo izročilo našemu narodnemu voditelju dr. Korošcu nad 200.000 podpisov slovenskih žena in deklet za jugoslovansko deklaracijo. S pregledom smo lahko zadovoljni. Kdor je bil v soboto in nedeljo pri tem slavlju, ta ve: Velika misel je v velikem času našla Slovence velike in dorasle; zgodovina jih ne bo zatajila. — Ravno tisti dan — 24. marca — so se na Dunaju zbrali na posvetovanje združeni nemški narodni sveti in sklenili, da ne dovolijo jugoslovanske države in tudi nobene narodne avtonomije ne, da hočejo obdržati vso svojo „narodno posest“ po vseh avstrijskih deželah in da hočejo imeti prosto pot do Adrije. V boju proti Jugoslovanom da morajo Nemcem pomagati Madžari. Za boljšo obrambo nemštva se osnuje enoten nemški narodni svet za celo Avstrijo. — Hrvatski sabor je 22. marca rešil zakonski načrt o uporabi vodnih moči rek Gacke in Like — edino za hrvatski narod koristno delo v celem zasedanju. — Pogajanja z Rumunijo so se nekam zavlekla, a v 14. dneh upajo, da bo vse pripravljeno, da se pogodba podpiše. — Na Ruskem lovi vojni minister Trockij inačko za rep: organizira milijonsko rdečo armado in pripravlja ukaz o splošni vojni dolžnosti. Bivšega vojnega ministra v Kerenskijevi vladi admirala Verderevskega so pozvali, naj prevzame tehnično vodstvo vzhodnomorskega brodovja, kar je tudi storil. — O Ukrajini so se slišale te dni velike novice: čete ukrajinskih ljudskih svetov so neki prešle na napad proti nemškim četam, ki delajo v Ukrajini „red“, vzele mesto Konotop in 26. marca tudi Odeso. To vest je razširil pri nas po Reuterju sam c. kr. korespondenčni urad; čez dva dni jo je vojni tiskovni stan preklical. — „Cesarska bitka“ na zapadu, kakor jo nazivljejo Nemci, na črti Monchy, Cambrai, St. Quentin in La Fere je prinesla Nemcem sijajno zmago. Nemške čete so na 80 km dolgi fronti prodrle sovražno bojno črto, osvojile mesto za mestom, zasegle ogromen plen, 1100 topov in do 70.000 ujetnikov. Njih naval se še ni ugnal; stoje pred Amiensom. — Na drugih bojiščih doslej nič novega.

Franjo Neubauer:

Trpka misel.

Še énkrat bi se zasmejál iz srcá
brez trpkih občutkov, brez grenkih solzá
tako kakor deček, ki mamo lovi,
ujeto pa trdno za krilo drží.
Saj mamica je le počasi bežala
in ljubljenčku sama ujeti se dala.
Pa takega smeha ne bo več nikdár:
globoko zakopal je mamo grobár!

*

Spomladanska setev.

Da smo siti vojske do grla, to nam je po tihem vsem že znano, zlasti nam kmetom. Glasno pa si to še misliti ne upamo. In prav redki niso več, ki pravijo: „Odslej pa ne bom prideloval nič več, kot le za nas domače!“ Mož si pri tem seveda domišljuje, da jo je prav dobro uganil. Pa je nisi! Premisli samo teh-le 8 slučajev, potem pa reci, če ni tako boljše?

1. slučaj. Vzemimo, da bi se končala vojska že letos. Tedaj pridejo po vrsti domov: Janez, Jože, France, Tine in kolikor jih je od vaše hiše odšlo za dom — med bojni grom. Kaj jim boš pa dal jesti celo dolgo zimo in še dalje do druge žetve, če ne boš sejal nič več, kot le za-se?

2. slučaj. Ako bo že letos konec vojske, — bo mogoče tudi konec rekvizicij. Vsaj tako si prav pošteno želimo. Drugi bodo tedaj prosto prodajali svoje pridelke. Kaj pa ti? Jezil se boš, ko ne boš imel kaj prodati in nevošljiv jim boš.

3. slučaj. Kaj pa, če bi polovico ali še več tvojih pridelkov Bog rekviriral? Morda pride pozeba, slana, toča ali prevelika moča? Če seješ več, ti ostane vsaj nekaj po uimi.

4. slučaj. Precej, ko se konča vojska, bodo naši Amerikanci, — ne polagoma prišli, — ampak trumoma pridrvili domov. Kaj bodo pa jedli, če ne bo več živeža pridelanega, kot le za domače?

5. slučaj. Po končani vojski boš gledal, da bi zaredil več živine, zlasti prešičev, ako jih boš imel s čim pitati.

6. slučaj. Ako bi pa — kar Bog varuj — vojska trajala še eno leto, ali še več, treba bo še naprej, kot doslej, domačim vojakom poslati včasih kak prigrizek k — vodeni repi. Ali te ne bo srce bolelo, če jim ne boš imel kaj poslati?

7. slučaj. Če bo torej še naprej vojska, ti bo treba kupiti novo obleko, orodje, sukanec, sladkor, petrolej, podplate itd. Za denar se že sedaj ne dobi lahko taka roba. Za živila pa! Kako boš pa ti kaj kupil, če ne boš imel novodobnega — kmečkega denarja?

Še 8. in zadnji slučaj. Lahko jih je še kaj več. Kdo bo vse našteval? Kaj pa boš dejal na to, če bi v tem slučaju, da se vojska še nadaljuje, državna gospodinja rekla, kakor se že sliši: „Toliko enega, toliko druzega živeža bo dala vsaka občina to leto, potem ste pa ‚frej‘“

Ali boš še dejal: „Nič ne bom več sejal, kot le za-se? Za druge ne!“

Iz kmeta — gospod.

Kako sem se oslepel učil čitati in pisati.

(Dalje.)

No, pa hvala Bogu, da tega ni bilo najti pri nobenem. Ali našla se je neka druga nalezljiva bolezen, katera se silno rada seli od jednega človeka na druzega; in ta ne gre v človeško telo, ampak ga napada bolj na zunaj. To so tiste preklicane uši, ki so me mučile dan in noč. No, teh smo se kmalu iznebili. Potem se mi je zdelo, da mi vedno nekaj manjka, ker sem lahko mirno ležal, kar po dolgih 32 mesecih nisem mogel. Počutili smo se kmalu boljše. Posebno pa, ker so nas pridno obiskovale dobre češke dame, ki so nam prinesle marsikaj. Med drugimi stopi nekega dne tudi k moji postelji neka dama. Začne me tolažiti in med drugim mi tudi pravi: poglejte, ali potipljite, tukaj sem Vam prinesla nekaj papirja, na katerega se bodete učili s svinčnikom pisati. Jaz jo začuden poslušam ter ji pravim: „Kako pa naj sedaj pišem, ko nič ne vidim. Marsikaj sem že čul o slepih, da namreč vseeno kaj delajo, čeprav so slepi. Ali da bi slep pisal, tega pa vendar nisem do danes še čul.“ Ali ona se mi nasmeje ter pravi: „Tukaj je svinčnik in papir, pa glejte, da bodete do jutri kaj napisali, ker jutri zopet pridem in bom pogledala, kaj ste napisali.“ Jaz ji nisem obljubil, da bom pisai, ker zdelo se mi je, da iz te moke ne bo kruha. Gospa se poslovi ter odide. Jaz pa sem sedaj začel premišljevati, ali bi poskusil pisati, ali ne. Mislil sem si: ako nič ne napišem, bo gotovo mislila dotična dama, da mogoče nisem nikdar prej znal pisati. Moj sklep je bil storjen, in sem dejal sam pri sebi: korajža velja, Francelj, nekaj bova že naredila. Vzamem v roke papir in svinčnik, ter takoj pričnem. Najprvo si napišem celo abecedo in spodaj pa še nekaj besedi. Sam sebe sem bil vesel in sem v tem z veseljem pričakoval naslednjega dne, kaj poreče namreč dotična dama, ko zopet pride: bo li znala čitati, kar sem jaz prvič kot slepec napisal. Drugi dan res pride, hitro me vpraša: „Ali ste kaj napisali?“ „Da, napisal sem, pa ne vem, bodete li znali čitati.“ Dama vzame hitro papir v roke ter čita: a, b, c, itd.; in spodaj prečita tudi napisane besede, potem pa pravi: „Nekaj ste dobro napisali, nekaj pa ne.“ Jaz sem ji pa dejal: „Mogoče vi vseh slovenskih črk ne poznate.“ In pri tem sem se zadovoljno nasmehljal ter si mislil: da le nekaj gre, nekaj se bom pa še naučil. Nato pa mi da dotična dama neke papirje v roke ter pravi: „Primite tukaj-le s prsti; na papirju so črke, katere se bodete naučili čitati.“ „Kaj, tudi čitati?“ sem začudeno vprašal. „Saj črke vendar ni mogoče prijeti, in posebno pa še na papirju pisane.“ Seveda prijel sem vseeno papir v roke ter potipal.

„Kje pa so črke?“ jo vprašam. „Saj tu na papirju se ne čuti nič druzega nego pike, ki so podobne prosenemu zrnju.“ „No, saj ravno to so črke, katere se more slepi naučiti čitati.“ Jaz na to ne rečem ničesar. Zdelo se mi je to jako neverjetno. Dobra dama pa reče: „Vzemite te-le tri papirje s seboj; na Dunaju pridete v šolo za slepe, kjer se bodete naučili čitati. Bodete potem prečitali, kar je tukaj napisano.“ Strašno sem bil radoveden, kako skrivnost mi razodene ta papir. Čez nekaj dni se odpeljemo na cesarski Dunaj. Tukaj sem bival par dni v bolnici, potem pa sem prišel v zavod za slepe, kjer sem dobil več svojih tovarišev. Bival sem le kratek čas med njimi. Kmalu so me poslali v Gradec, kar sem tudi sam zelo rad videl, da sem bil vedno bližje svojega doma. Prišedši v Gradec, nisem vedel, kam da grem, ali kaj da bom delal v Gradcu. Kmalu sem izvedel, kaj da bode z menoj. Prišel sem v zavod za slepe, kjer se slepi izobrazijo za svoje nadaljne življenje.

(Konec sledi.)

Pokora odložena.

Prijatelj Tone ni v stanu opraviti pokore. Stvar je zastarana in pravi, da je bil v hipni netreznosti tistikrat, ko se je izpovedal „čvičkarskega“ greha. Časi so sedaj izredni in se stari dolgovi ne izterjujejo na tako krut način, kakor sem poskušal jaz v štev. 11. Dol. Novic.

On sicer ni mobiliziran, vendar pa ima v svojem gospodarstvu toliko opravila, da ne utegne misliti na stare dolgove. Ljubezni do bližnika tudi ne more vpoštevati, ker midva nisva bližna soseda, ampak daljna tuja občana. Tudi ni varno pošiljati živil po svetu, ker na železnicah rado kaj zdrsne na stran, ki pride potem v napačne roke. Ričet in kaša sta pa zdaj „delikatesi, katerih gosposki škric, kakoršen sem jaz, ni vreden“. Potolaži se tako, kakor ribniški konj. Komaj se je navadil stradati, pa je izdihnil. Taka tolažba me je doletela iz prijaznega kraja, kjer moj prijatelj stoluje.

Že vem, kaj naredim. Oprtil si bom nahrbtnik, nabasal vanj stare obleke, krošnjaril ž njo po Tonetovem pašaliku, ponudil tudi njemu kake „darežljive“ hlače, pa mi bodo natresli za to dobri ljudje, prosa in ječmena.

Tone pa lahko bere iz svetih bukev, da brez pokore ne more biti popolnoma očiščen „bančnega tatinskega zločina dolenjskega čvička“. Vendar se radi tega dolga s Tonetom ne bova sprla, ampak voščim mu prav veselo „belo nedeljo“.

V spomin Antonu Bojancu.

Moral si tudi Ti pasti kot žrtev te strašne svetovne vojne? — Akoravno sem prejel od doma sporočilo, da si težko bolan, vseeno nisem mislil, da se je bati nevarnosti, da Te izgubimo; tembolj pa me je pretreslo obvestilo, da Te ni več med živimi. Ne bo nam več dano, Te videti, kako se spretno in urno obračaš med vrtečimi se mlinskimi kamni ter pri tem žvižgaš in poješ. Akoravno bolehen, si bil vedno vesel in poln zdravega humorja. Kjerkoli si bil, bodisi doma, ali kje drugje v družbi, tam je bil smeh in zabava. Kako skrbno si negoval trte in sadna drevesa, ki se nahajajo na vrtu okoli Tvojega mlina. Vedno si delal načrte, kako si boš okrasil in olepšal svoj dom. Toda ni Ti bilo usojeno, Tvoje načrte izpeljati in uresničiti želje. Podlegel si bolezni, ki si si jo nakopal pri vojakih. Lečil si se v raznih zdravilišči, dokler Te niso na smrt bolnega poslali domov, kjer si vdan v voljo božjo po mukepolnem trpljenju mirno v Gospodu zaspal. Tvoji zemeljski ostanki počivajo sedaj na šmihelskem pokopališču.

Ob Tvojem grobu plakajo neutolažljivi stariši, brat in sestri. Bil si jim dober sin oziroma brat, zato toliko večja njihova žalost. Toda naj jim bo v tolažbo, da si bil pošten in vseskozi dober mladenič, usmiljenega srca in da, vsak, ki Te je poznal, ne bo nikdar pozabil na Te. Koliko je revežev, ki si jim pomagal, posebno v vojnem času. Nikdo ni odšel praznih rok od Tebe. Bog Ti vse povrni, kar si storil dobrega na tem svetu! — Dragi Tone, počivaj v miru!

J. B.

---

ne, da vzame človeku njegovo vse! — Še čutim Jožka ob sebi, ko me je objel, in še čujem njegove besede: „Sem še jaz tu, saj sem še jaz tu, stara mama!“

„In ta čas, o Marija, nisem dobila od njega ničesar drugega kot košček papirja, kjer je bilo zapisano, da je mrtev! In jaz, stara, betežna ženska, jaz živim še! Živim in se potikam naokrog, čeprav sem že z vsemi mojimi mislimi pod zemljo!“

„Prav tako je, kakor bi pozabil ljubi Bog name. Toda že ve za vsaki list, ki pade z drevesa, potem se mu ne sme prisojati kaj takega? Se ne sme, gospodična. In zato tudi mislim, da ima ljubi Bog z menoj še posebne namene. In nato čakam. Noč in dan čakam na to, in nosim s seboj to samo nesreče in čakam!“

Sklonila se je po košaro, jo dvignila in mi pokimala.

„Bog z vami, gospodična!“ In še enkrat se je ozrla za menoj ter vzdihnila globoko: „Pa bom čakala, no!“

In počasi je stopicala po poti naprej, ki sem prišla jaz po nji. Gledala sem za njo in videla, kako je počasi izginjala v megli stara ženica, ki je čakala — — —

Dopisi.

Iz Mirne peči. Iz ruskega ujetništva je bil rešen dolgoletni naročnik Dol. Novic, Mihael Drenik z Jablana. Dne 1. marca 1918 piše svoji ženi željno pričakovano dopisnico, ker ni bilo nobenega poročila od njega že pet mesecev. Piše, da stopi z nepopisnim veseljem na ljubo avstrijsko zemljo in da je zdrav in čvrst. Z njim bo prišel tudi njegov prijatelj Franc Novak iz Hudega, župnije Prečna. — Nadalje poročam, da imamo v naši vasi že sedem naročnikov na Dol. Novice. Ker ni mož in fantov doma, se tembolj zanimajo naše drage ženske za razširjanje lista. Ko bi imela vsaka, vsaj večja vas, sedem naročnikov, to bi bil naš urednik zadovoljen, in Dol. Novice bi ne imele izgube. Za nas Dolenjce je ta list neprecenljive vrednosti glede poučljivih kmetijskih, vinogradniških in sadjarskih člankov. — Da pa imamo tudi nekaj razvedrila, se nahaja v vsaki številki vsaj deset smešnic. Torej za vsacega nekaj!

Večletni naročnik.

Iz Adlešič, 28. marca. Letos so se uresničili vsi pregovori o mesecu marcu. Pravijo, da ima zavit rep. Dva belokranjska pregovora pa pravita: Sušec je rekel svečanu: „Če bi jaz mogel, naredil bi tako zimo, da bi zmrznilo dete v materi in tele v kravi, pa mi ne da solnce, ki ima že preveliko moč.“ A letos je mogel. Kdo pač pomni, da bi bila koncem sušca taka zima, kakor letos. Včeraj zjutraj smo imeli — 6 C zime, a danes celo — 8. Tri dni preje pa, t. j. 25., smo imeli pa zjutraj 10 st. gorkote, popoldan pa 15, a 24. popoldan pa celo 17 st. Vsaj smo imeli nekaj dni prej prav nenavadno toplino, skoraj kakor o kresu. Drugi belokranjski pregovor pa pravi: „Prvega prosinca in zadnjega sušca je najhujša zima.“ A letos smo imeli dne 1. prosinca samo pol stopnje zime, a zdaj koncem sušca se nam zdi, kakor bi bili v najhujši zimi, tako je 26. snežilo in brila burja. Kaj bo s sadjem in trto pri taki zimi? Orehi so pri nas po nižjih legah pozebli že 17. t. m., ko smo imeli zjutraj — 3 st. C zime. A zdaj so pa gotovo vsi. Bojimo se tudi, da je pozeblo drugo rano sadje, hruške in jabolka, ki je imelo že močno napeto popje in bi se bilo za par dni že razcvelo. Najbrž so pozeble tudi mudače in cibore. Letos bomo obhajali, kakor se kaže, žalostno Veliko noč in za pečjo. — Naj dostavim še, da ni bil toplomer v prvi polovici meseca nikdar pod ničlo, zdaj imamo pa tako zimo.

Pratika za april.

Označba april prihaja od latinskega imena „aperire“, ki pomeni „odpreti“. V tem mescu se namreč zemlja in narava zopet odpirata v novo življenje; vse začne rasti in cvesti. April se imenuje tudi velikonočni mesec ali mali traven.

April ima 30 dni in bo tudi letos gospodar svoje stare navade, vseskozi nestanovitnega vremena: dosti dežja, večkrat pa tudi mrzlo in h koncu tudi kaj boljšega. Sicer je pa ta lastnost aprilova vse hvalevredna. Kajti, če bi bil april suh, bi kmetovalec jokal. Le večkratni in pohleven dež razveseljuje njegovo srce, ker le potem ima veliko upanja na dobro letino. Dež v aprilu je božji dar. — Vreme bo v začetku do okoli 10. mrzlo; potem nastopi mlačno, deževno in vmes celo sneženo vreme, ki traja do okoli 23.; nato prideta na vrsto še mraz in ostrejše vreme; zadnje dni postane lepše. — Solnce stopi 20. v znamenje bika. Dan zraste za 1 uro 37 minut in je tedaj dolg 12 ur 50 minut do 14 ur 27 minut. — Če je na dan sv. Tiburcija (14.) že zeleno polje, bo dobra letina. Na dan sv. Jurija (24.) še morajo biti trte slepe, potem pričakuje vinogradnik veliko vina. Če zeleni že murva, se ni več bati slane. Če cvete drevje v lepem gorkem vremenu, bo veliko sadja; če pa nagaja cvetju le preveč dež, ne bo sadja.

Gospodarstvo.

Kako se prideluje krompir? Ako nimaš zadosti semenskega krompirja, pometi po kleti vse odpadle krompirjeve poganjke in jih po tri skupaj vsadi ravnotoliko narazen, kot se sadi navadno krompir. Dobil boš enak pridelek, kot bi bil posadil narezan krompir. To sta lani poskusila dva kmeta na Gorenjskem. Pa se jima je obneslo.

Ocena vinskega pridelka leta 1917. Gospodu gozdarskemu svetniku J. Sch. je poslal gosp. ravnatelj Dolenc iz Ljubljane zbirko vin, ki jih je kupil na Dolenjskem v jeseni leta 1917. Prejel je sledeči odgovor: „Nihče ne bi uganil, da je to izvrstno vino dolenjski pridelek in jaz sam ne bi verjel nikoli, da je v stanu Dolenjska roditi tako imenitno kapljo. Po mojem okusu sta najfinejša trškogorski rizlink in trškogorska črnina. Moja hčerka K. mi je poslala zabojček nižjeavstrijskih vin iz okolice Krems, toda ta vina se niso v stanu skušati na noben način z dolenjskimi vini. Dolenjska je nehala biti dežela cvička.“ Ako bi kdo dvomil na tej izjavi, je uredništvo pripravljeno poskrbeti dokaz v originalu.

Zopet nov kruh. Dunajski zdravnik dr. Salomon je poskusil v neki tamošnji vojaški rezervni bolnici napraviti kruh iz lesa. Moko, ki jo rabi dr. Salomon v ta namen, je drobno zmlet prašek iz gabrovega lesa. Primeša ga 100 g na 900 g žitne moke, v to mešanico nalije pol litra vode, vsuje 30 g soli ter 40 do 60 gramov droži. Ko je testo zgneteno, se peče kakor navadni kruh. Kakor trdi dr. Salomon, ustreza rečeni kruh iz lesa popolnoma svojemu namenu, češ, da je jako okusen ter tečen. O njegovi dobroti se imajo prepričati poleg bolehavih vojakov, tudi bolniki v drugih mestnih bolnicah. Ni pa rečeno, da bo služil v hrano zdravim ljudem. Res, same dobrote nas še čakajo.

Raznotero.

Srečna Španija. Najsrečnejša država ob Sredozemskem morju je dosedaj Španija, ker nima nobenih zvez z drugimi državami. Ona je ostala samostalna brez vojske. Njej ni treba iti na pomoč zaveznici. Ona ne potrebuje milijard za vojevanje. Njej ni treba žrtvovati svojega moštva za svoj obstanek in ne za svojo zaveznico. Mirno se razvija kot prava krščanska država. Brez stradanja, brez lakote, brez draginje so obhajali Španci o Veliki noči Kristusovo vstajenje. To je pravo krščansko življenje v ljubezni do Boga in bližnjega. Španci živijo po krščanskih načelih priprosto; so zadovoljni s tem, kar jim Bog da in sami pridelajo. Oni ne hodijo ropat v tuje dežele. Zato živijo z vsemi inozemskimi deželami v prijateljstvu brez zvez in spletk. Oni nočejo podjarmiti in v sužnost spraviti tujih narodov. Španci ljubijo svobodo in jo privoščijo drugim narodom. Če bi evropske države posnemale Španско, bi vladal po celi Evropi lep mir. Naselbin v Afriki in Aziji Evropejci ne potrebujejo. V Evropi se s pridnostjo lahko srečno živi po — krščanskih načelih.

Kako bi prišla Evropa k miru? Načelnik švicarskega generalnega štaba Sprecher-Brunegg je pri božični svečanosti generalnega štaba imel v Bernu krepek in odkritosrčen govor, katerega je zaključil s temi-le besedami: „Vojne se ne preprečijo z odloki za svobodo, ne z ljudovlado, ne z upornostjo zoper orožno službo, ampak samo z vrnitvijo k pravemu Krščanstvu. Dokler bo Evropa verovala samo v orožno silo, bo vedno klanje in vničevanje človeštva, kakor v prvem stoletju pred Kristusom v rimski državi, kjer so se merili različni mogotci, katerim so polni žepi zmešali zdravo pamet.

Avstrijski Kruppov daljnostrelni top. Kralj topov, Krupp, katerega je vojska tako obogatila, da sam ne ve, koliko ima, je izumil top, s katerim na 120 km daleč Nemci obstreljujejo Pariz. Če bi ta top postavili v Ljubljani na Grad, bi lahko streljal v Zagreb, čez Karlovec v Skakovac in Utinjo, v okolico Senja, na otok in mesto Krk; obstreljevali bi lahko Kanfanar in Poreč. Reka in Trst bi bila pod ognjem ljubljanskega topa. Krogle bi nesle v Benečiji do Tilmenta; Videm bi lahko obstreljevali. Na Koroškem bi padale krogle čez Šmohor, v Celovec in v Beljak bi igraje streljali ž njim. Obstreljevali bi lahko goro Reifling pri Judenburgu na Zgornjem Štajerskem, krogle bi padale v Št. Ilj; Celje in Maribor: malenkosti. Kdaj bo pričel Krupp iz svojih topov in na lasten račun obstreljevati luno, še ne vemo. Nemčija sme pač s ponosom in hvaležnostjo gledati na svojo mogočno zaveznico Avstrijo.

Država avtomobilov. Dne 1. julija leta 1917. je bila sestavljena običajna statistika prebivalstva amerikanskih Združenih držav in poleg tega tudi avtomobilov. Prebivalcev so našteli 103,640.473, avtomobilov pa 4,242.139. To ogromno število je važno posebno za obrt sam; saj je jasno, da zraste število avtomobilov v prihodnjem pol letu za 700.000 in da pride vsak dan skoraj 4000 novih avtomobilov v promet. Na 1 avtomobil pride 24 severnih Amerikancev. Leta 1916 je bilo razmerje 1:29. Največ avtomobilov je v državi Newyork, namreč 345.966, dočim jih je bilo v začetku leta 1916 komaj 200.000. Od 610 amerikanskih tvornic za avtomobile jih je 278, ki izdelujejo osebne, 376 tvornic pa, ki izdelujejo tovorne avtomobile.

Rusko židovstvo igra danes ulogo, kakršne še ni igralo. Trockij-Bronstein in Ljenin-Zederbaum sta vladarja Rusije, cela vrsta židov igra ulogo diplomatov pri mirovnih pogajanjih, a zdaj je dobila tudi Ukrajina svojega žida za ministra, ki se piše dr. Silberfarb. Leta 1904. je tega Silberfarba nem. državni kancelar Bülow dal iz Nemčije pregnati. V parlamentu je Bülow imenoval Silberfarba in njegovega tovariša „rovarja“ in „postopaška berača“. Danes je Bülow že dolgo vpokojenec, Silberfarb pa igra ministra Ukrajine, Nemčiji in Avstriji „prijateljske države“. Načelnik ukrajinske vlade je neki Sevrjuk, ki mu je poslanec dr. Soukup zalučil v obraz, da je čisto navaden feldvebelj in avstrijski dezerter. Namesto v ječo, je prišel Sevrjuk v diplomatsko ložo avstrijskega parlamenta. Svet je res okrogel in se čudno vrti. Še nedavno so po Ruskem preganjali in pobijali s pogromi ruske jude kakor garjeve in stekle pse; danes so judje na Ruskem in v Ukrajini mogočni ministri!

Domače in tuje novice.

Grof Henrik Attems, kranjski deželni predsednik, je prejel dostojanstvo tajnega svetnika.

Velikonočne procesije so se vršile vsepovsod po naši dekaniji ob krasnem vremenu na prav slovesen način. V Novem mestu je šla frančiškanska procesija na Veliko soboto popoldne v veličastnem sprevodu po mestnem trgu ob ogromni udeležbi vernikov. Na to je šla kapiteljska procesija kakor po navadi po mestu v najlepšem redu ob udeležbi uradnikov in meščanov in druzega občinstva. Najsvetejše je nosil mil. gospod prošt dr. Seb. Elbert ob veliki asistenci. Pogrešali smo zopet našo izborno novomeško godbo. Možje in fantje so v vojski. Toda nadomestil je godbo močan pevski zbor, ki nas je prijetno presenetil. Videli smo, da je letos sodeloval pri cerkvenem zboru izključno pevski odsek tukajšnje dekliške Marijanske kongregacije. Priznati moramo, da je napravil točen nastop vrlih mladenk najboljši utis in le želimo, da bi nas novi zbor še večkrat razveselil pri procesijah s svojimi zvonkimi glasovi in svojim odločnim nastopom. G. pevski vodja jo je zopet dobro zadel v splošno našo zadovoljnost. — Po drugih župnijah našega dekanata se je vršilo slovesno vstajenje po večini na Veliko noč v zjutranji zori. Vsepovsod je odmeval iz srca le en glas: Aleluja! Aleluja!

Signum laudis je podelil cesar c. kr. višjemu zdravniku v garnizijski bolnišnici v Mostaru, g. dr. Ervinu Murgel-nu za njegovo vestno in uspešno delovanje na polju zdravilstva za oči in za njegovo požrtvovalno službovanje v vojaških bolnicah. Čestitamo!

† **Ivan Lončar,** c. kr. viš. fin. svetnik v Novem mestu, je dne 30. marca ob 7. uri zjutraj po dolgem in mučnem trpljenju, previden s sv. zakramenti, z vzgledno udanostjo v božjo voljo mirno zaspal v Gospodu, star 57 let. Pogreb se je vršil na Velikonočni pondeljek ob obilni udeležbi najodličnejših gospodov in dam, meščanov in občinstva iz vseh stanov, dokaz, kako splošno je bil priljubljen rajni gospod in koliko odkritega sočuvstvovanja in simpatije vživa že četrtič tako kruto obiskovana rodbina Lončarjeva pri prebivalstvu v mestu in okolici. Sedem mesecev še ni, kar je preobčutno prizadeta rodbina izgubila svojega predobrega soproga in očeta, svoja dva sinova-vojaka in svojo nadepolno 17 letno hčerko. Kdo ji naj uteši grozno bridkost! — In videli smo stati ob grobu liki tri jokajoče jeruzalemske žene, ki so bile napolnjene s tolažbo sv. vere v resnično vstajenje Gospodovo, — soprogo in dve hčerki, ki so milo zdihovale in plakale, — a odšle so tudi one polne upanja v vstajenje in svidenje njihovih ljubljencev k večnemu srečnejšemu življenju! — Okolistoječa množica pa je nemo zrla, sočuvstvovala in šepetala: Močna žena, močne hčerke!

Kipar Alojz Progar je umrl v Celovcu dne 29. marca v starosti 61 let, po dolgem trpljenju in previden. Rajni je doma iz Mirnepeči in je bil sloveč kipar. Priporoča se znancem domačinom v molitev in spomin.

Prememba posestva. Hišo gosp. Edm. Kastelica v Kandiji, kjer se je nahajala svojčas občinska pisarna, je kupil g. Jos. Mozetič, vinski trgovec, za 40.000 kron.

Umrl je v Št. Petru pri Novem mestu g. Franc Bojanec ter bil pokopan na Vel. nedeljo. Bog mu daj večni raj!

Umrla je dne 1. aprila v Bršljinu pri Novem mestu gospa Marija Globelnik roj. Parkelj v starosti 77 let. Pokojna je bila vseskozi blaga žena in krščanska mati. Bog ji daj večni mir in pokoj!

Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu marcu 1918 je 227 strank vložilo 211.292 kron 78 h; 143 strank vzdignilo 204.181 kron 21 h; torej več vložilo 7.111 kron 57 hel.; stanje vlog 6,442.131 kron 11 hel.; denarni promet 731.231 kron 20 hel.; vseh strank bilo je 658.

Igro S. Sardenka „Mater dolorosa“ je priredilo izobraževalno društvo v Semiču na praznik Mar. Oznanenja in je jako lepo uspela. Čisti dobiček je za invalidni dom v Belikrajini.

Srednješolstvo. V škofovih zavodih v Šent Vidu nad Ljubljano se je vsled pomanjkanja živil pouk nehal 12. marca. Tako hirajo več ali manj vsled vojnih razmer vse šole, srednje in ljudske. Kako in kedaj se bo šolsko leto 1917/18 končalo, je odvisno od položaja na bojiščih in od prehrane. Pouk je skoro na vseh zavodih tako skrčen, da je komaj senca dobrih razmer pred vojsko. Kam bomo prišli, če bo to nazadovanje vsled vojne še naraščalo? — Tukaj je dovolj utemeljen odgovor višji šolski oblasti, ki povprašuje nekako nevedno: zakaj so letošnji srednješolski uspehi tako minimalni?

Ustavili bomo s prihodnjo številko list vsem, ki ga nimajo plačanega vsaj za leto **1917.** Prosimo pa tudi druge cenjene naročnike, ki še niso niti za pol leta 1918 naprej plačali, naj blagovoljno to storé prav kmalu.

Teden dni dopusta.

Piše Janez Nep. Grzinič. (Dalje. 13.)

Celih šest ur sem neprestano korakal po lepi, suhi cesti in videl marsikaj zanimivega.

Pokrajine, ki so se mi zdele danes nad vse lepe pa gladke ceste in prijazno nebo — vse to je hitro pustilo v meni dozoreti sklep, da opustim nadaljnje pešpotovanje in se podam naravnost domov — po kolo. —

S kakim veseljem sem doma odložil nahrbtnik.

Ne da bi se bil zavedal, sem postal kuhinjski dobavitelj svoje žene. Napeto sem pričakoval, kako se mi bo zahvalila za mukepolno uslugo.

Kajpak!

Moja žena je pregledala vse te dragocene reči.

Najprvo se je sladko nasmejala.

Potem pa se je izvil bridek vzdih iz njenega grla.

„Premalo je. Bo treba še.“

Povdarjal sem težo petnajst kilogramov, dolgo pot, krvava ramena — —

Premalo je bilo, pa je.

Globoko ginjen od velike skrbi moje žene za bližnjo bodočnost bi jo bil strašno rad pritisnil k sebi, pa prav izdatno, ko bi ne bila še pravočasno odnesla vse te koristne reči v sigurno shrambo.

Jaz pa sem gledal, kje je moje kolo, da hitro uredim na njem, kar treba.

Jutri rano „nazaj v planinski raj“. —

Vreme se je izpremenilo. Nebo se je nekam čmeričilo.

Skrbelo me je, kako bo jutri.

Sklenil sem, da odpotujem, ako le ne bo padalo.

Za vse slučaje je bilo že danes treba napraviti potovalni načrt.

Kadar se hoče v državi ukreniti kaj pametnega, tedaj sedejo učeni diplomati krog zelene mize ter kujejo in se posvetujejo. Konec je navadno tako neroden, da ga je treba, seveda pri zeleni mizi, zopet in zopet popravljati.

Tako na priliko je bilo pri meni, vendar brez zelene mize, samo da se konečni sklep ni dal popraviti nikdar več.

Ostal mi je za spomin na vse večne čase, ako jih bom doživel.

Peš se potuje, koder je. Čez drn in strn.

Kolo ima svojo bučo.

Imel sem na razpolago več varijant.

Lahko bi bil vozil tam daleč okolu, pa po najlepši cesti. Potem je vodila slabša cesta ravno tja, toda bližje. Dalje bi bil prišel na cilj tod okolu, malo daleč, pa dolgi klanci, pa izkrhana cesta — —

Vse te proge sem zavrgel v svoji državniški modrosti pa sem si izbral zadnjo, najbolj nerodno.

Je sicer dosti prav grdih klancev, sem računal, in pot je pusta do skrajnosti, ali najbližja pot je.

Se bo pa več hodilo.

V treh urah, prav veliko računano, se mora priti do tiste lepe ceste, ki vodi naravnost v Šlarafijo. Potem pa smo najdalje v poldrugi uri na cilju, torej še ob belem dnevu.

Uverjen sem bil, da v svojem življenju nisem še nikdar sklenil kaj tako pametnega.

Pozneje sem se prepričal, da je večja budalost od te sploh izključena.

Drugo jutro sem ob povoljnem vremenu odhajal ob osmih.

Izmuzati sem se skušal izpod domače strehe na francoski način.

Saj lahko uganete, zakaj.

Vendar me je že ob prvem koraku preganjala usoda.

Čutil sem se že v varnem zavetju, ko slišim brenkati za sabo, jasno, glasno:

„Jajca, fižol, krompir — — —“

„Kolovrat, šajtrgò, klavir — —“ sem izpopolnjeval pogumno hudomušno.

Dobro sem vedel, da moj glas več ne doseže ušes, ki jim je bil ta dostavek namenjen.

Ne vem že, kdaj so prenašali takozvani giganti, velikani, cele gore na svojih plečih. Jaz pa z njimi nisem niti v daljnjem sorodu.

Ne vem, kaj mislijo te ženice.

Če bom kaj malega prinesel, bo dobro — za druge, če pa ne bo nič, bo dobro — za me.

Jaz grem na dopust, sem že povedal.

Prve četrt ure sem vozil tako tako.

Potem sem že moral voditi kolo po debelem, ostrem kamenju, po klancih, ki jih je bilo toliko, kakor nikdar preje.

Ako sem vsake pol ure mogel zasesti kolo za pet minut, sem bil zadovoljen.

Samo, da je šlo naprej. He, časa dovolj.

Zato sem ob železniški postaji na razpotju zavozil pred skladišče, kjer je cesta nehala.

Napisa ni bilo nikjer nobenega.

Zgubil sem ob tem neprostovoljnem izletu pol ure.

Prvi izkaz darov za „Invalidni dom v Belokrajini“ do 5. marca 1918.

Zbirka pri zborovi ustanovitvi 105 K; Matija Bartelj, nadučitelj v Semiču 150 kron; Okrajni cestni odbor 50 K; Pododsek Rdečega križa 10 K; Cerkveno predstojništvo v Metliki 10 K; Vukšinič, oskrbnik 10 K; Ivan Šusteršič, Semič 500 kron; Jan Kramar, Ribno 10 K; Ivan Šašelj, Adlešiči 100 K; Marijina družba, Podzemelj 34 K; Franc Pfaifar, Rudnik 35 K; Dragovan Marija, Svrzaki 15 K; Brinc Jan, Preska 8 K; Vovko Franc, Št. Peter 20 K; Akačič Matija, Leže 5 K; Lavrič Josip, Bagniče 10 K; Golf Anton, Boh. sred. vas 5 K; Dovgan Franjo, Metlika 20 kron; Požek Ana, Metlika 10 K; Požek Miko, Metlika 10 kron; Novak Matija, Radovica 20 K; Župni urad Hrenovice 50 K; Jaklič Karol, Prežganje 25 kron; Dobnikar Jan, Janče 5 K; Nadžupni urad Moravče 15 K; Čuk Karol, Škocijan 2 kroni; Župni urad Lešče 16 K; Mežnarišič Ivan, Metlika 10 K; Dovgan Marjeta, Metlika 6 K; Kocjan Ivan, Božakovo 10 kron; Pavlin Andrej, sv. Katarina 6 kron; dr. Martin Malnerič, nadporočnik, Črnomelj 8 K; Duhovnijski urad Bevke 10 K 50 h; Hranilovič Niko, Metlika 20 K; Župni urad Št. Lambert 105 K; Župni urad Marijinega oznan., Ljubljana 4 K; Stazinski Nikolaj, župnik, Primskovo 25 K; Kazimir Kosobud, župnik, Črnomelj 50 K; Fuks Feliks, Metlika 10 kron; Malešič Janez, Metlika 10 kron; župnija Tržič 10 K; Zabukovec Jan., župnik, Križ 10 K; Štular Mart., župnik Trboje 10 K; Hranilnica in posojilnica Radovica 20 K; Podgornik A., Metlika 10 kron; Juvanec Josip, dekan v Cirknici 10 K; Hirsche Franc, župnik, Radeče 20 K; dr. Fr. Grivec, profesor bogoslovja, Ljubljana 10 K; Jakob Franc, stavb., Metlika 10 K; Josip Žnidaršič, načelnik, Metlika 20 K; dr. Ivan Hizelberger, sodnik, Metlika 20 K; Fuks Karolina, Metlika 10 K; dr. Jos. Lesar, sem. ravnatelj, Ljubljana 20 K; Ivan Sušnik, kanonik, Ljubljana 25 kron; Župni urad Braunseifen, Moravsko 4 K; Župni urad Mošel pri Kočevju 2 K; Župni urad Cerklje 50 K; Franc Schweiger, dekan, Leskovec 50 K; Ivan Sodec, Radovica 4 K; Ramuta Marjeta, Metlika 20 kron; Beznik Valentin, župnik v Komendi 5 kron; Tavčar Tomaž, sv. Jakob, Ljubljana 10 K; Müller Karol, Črnomelj 30 K; Norbert Klein, škof v Brnu 50 K; ekscelenca grof L. Cavriani, Dunaj 10 K; Porenta Anton, žup. v Hinjah 2 K; Župni urad Ajdovec 24 K 56 h; župnija Sostra pri Ljubljani 35 K; Konvent nem. vit. reda, Lana ob Adiži 100 K; fml. Jos. baron Pelishy 10 K; Ivan Ušlakar, not. subst., Črnomelj 10 K; Peter Rauch, graščak Podbrezje 25 K; Spiro Vrankovič, lekarnar v Črnomlju 20 K; Župni urad Čemšenik 50 K; Franc Barbič, gostilničar, Metlika 4 K; Katinka Vukšinič, Božakovo 10 K; dr. Ušeničnik, Ljubljana 10 K; dr. Franc Ušeničnik, prof. bogoslovja, Ljubljana 10 K; Jezuitje v Ljubljani 5 K; Peter Flajnik, kaplan, Leskovec 15 K; Uršulinski samostan, Ljubljana 10 K; dr. Leopold Žužek, Ljubljana 10 kron; dr. Fran Pernè, prof., Ljubljana 5 K; dvorni svétnik Kaltenegge, Ljubljana 5 kron; Jurij Jaklitsch, Črnomelj 50 kron; Uršulmski samostan Mekinje 20 K; Ivan Vrhovnik, Ljubljana 2 kroni, Uršulinski samostan Škofja Loka 5 kron; Jakofčič Mihael, Kranj 5 kron; Ignac Müller, Črnomelj 20 K; Hraniln. in posojilnica v Strugah 30 K.

(Dalje prihodnjič.)

Razvedrilo.

Na dolenjskem vlaku. „Kaj se vi ne peljete v drugem razredu?“ — „Ne! Meni pač ni vsejedno, ali stojim v tretjem razredu za 5 kron, ali pa v drugem razredu za 10 kron!“

Vedno dražji podplati. „Poprej sem hodil iz štedljivosti peš — a sedaj se moram pa iz štedljivosti voziti z električnim vozom.“

Dvojna jeza. „Za jeziti! Na sprehodu sem zgubil denarnico!“ — „Potolaži se! Kdor jo bo našel, se bo še bolj jezil!“

Nevolja. Mati: „Moji otroci me vedno osramotijo, če dobim obisk. Najprvo se skrijejo pod moj predpasnik, potem pa zijajo skozi njegove luknje!“

Vojaško. Stotnik: „Kateri osel ti je vendar ukazal, da si namazal moje škornje z mastjo!?“ — Rekrut: „Javljam pokorno: gospod stotnik sami!“

Občutljiv. Zdravnik preiskuje bolnika in pravi: „Nič se mi ne dopadete!“ — Bolnik nevoljen: „Pa me pustite v miru in si poiščite lepšega bolnika!“

V gostilni na Dolenjskem. Tujec: „Kaj, samo ta edini list imate Dolenjske Novice?“ — Natakarica: „Saj vam lahko prinesem vse letošnje številke!“ — Tujec: „Tako ne mislim! Mislil sem, če imate raznovrstne liste?“ — Natakarica: „Seveda so raznovrstni, saj je v vsakem listu kaj druzega za čitati!“

Pri fotografu. Fotograf ženinu sedečemu zraven neveste: „Prosim, ali bi se ne hoteli nekoliko prijaznejše držati? Saj za nekaj trenutkov!“

Vojni čas. „Pri nas se nič ne zavrže. Če postavim jaz odložim srajco, jo dobi moj starejši sin; ko jo odloži ta, jo dobi drug sin in potem tretji in četrti in zadnji! Potem naredi moja varčna žena iz ostalega žepni robec za mene, za menoj ga dobi starejši sin in tako gre zopet po vrsti do najmlajšega sina, kateremu ne ostane nič!“

Zahvala.

Za vse dokaze tolažilnega sočutja, ki so nam došli povodom bolezni in prerane smrti našega iskrenoljubljenega soproga in očeta, oziroma brata, zeta, svaka, strica in bratranca, gospoda

Ivana Lončarja

c. kr. viš. finančnega svetnika

kakor tudi za izredno mnogoštevilno udeležbo pri pogrebu, izrekamo tem potom vsem skupaj in vsakemu posameznemu svojo najtoplejšo zahvalo, osobito še mil. g. proštu, preč. kapiteljski in samostanski duhovščini, gospodom uradnikom in kolegom pokojnika. Prav prisrčno se zahvaljujemo še čč. gg. Usmiljenim bratom za nad vse ljubeznjivo oskrbo, v kateri se je nahajal rajni nad mesec dni in ki so mu znali na plemenit način lajšati njegove bolečine ter so ga tako lepo pripravili na boljše življenje. Istotako smo dolžni javno se zahvaliti g. dr. Cholewa, ki je žrtvoval vse svoje moči, da je kolikor mogoče blažil bolnikovo mučno stanje. Bog bodi vsem bogati plačnik!

Žalujoča rodbina **Lončarjeva.**

V Novem mestu, 2. aprila 1918.

V naglici. A: „Z vdovo si se vojno poročil? Ima kaj otrok?“ — B: „Res ne vem! V naglici sem jo pozabil vprašati.“

Dobro plačilo. „Včeraj sem vjel ribo, ki je bila tako dolga, kot moja noga!“ — „In jaz eno predvčerajšnjem, ki je bila večja od vašega jezika!“

Loterijske številke.

Gradec, 27. marca 58 39 55 83 11

V slovo.

Odšla je iz Gor. Sušic v Žužemberk gdč. učiteljica Valerija Jerajeva. — Blagi gospodični se za vso njeno skrb in trud z našimi malimi lepo zahvaljujemo in ji želimo pri novem delovanju obilo sreče!

Hvaležni stariši.

Gor. Sušice, 2. aprila 1918.

SVARILO.

Podpisani svarim ona dekleta, ki so v Št. Petru govorile čoper mojo osebo, da naj sramotilno govorjenje takoj prekličejo, sicer jih bom ovadil sodniji.

Rudolfovo, 27. marca 1918. **Alojzij Bele.**

VABILO
na občni zbor
Hranilnice in posojilnice v Št. Jerneju,

reg. zadruge z n. poroštvom,

ki se bode vršil v nedeljo, dne 14. aprila ob 3. uri popoldne v društveni dvorani.

Dnevni red:

1) Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora.
2) Revizijsko poročilo.
3) Poročilo načelstva in nadzorstva.
4) Odobritev računskega zaključka za leto 1917.
5) Premenba nekaterih točk v pravilih.
6) Volitev načelstva in nadzorstva.
7) Prost razgovor.

K obilni vdeležbi vabi

Načelstvo.

Ako bi ob napovedani uri ne bilo zadostno članov navzočih, se pol ure pozneje vrši drug občni zbor na istem mestu in z istim dnevnim redom.

PES čuvaj

(Leonberger) eno leto star, močan, je na prodaj pri prof. A. Škerlju v Gotni vasi, pošta Novo mesto.

Kislo vodo in vino

razpošilja A. OSET, p. Guštanj, Koroško.

VABILO
na XXI. redni občni zbor
„Hranilnice in Posojilnice“ za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo

ki se vrši v pondeljek, dne 8. aprila 1918 ob 1. uri popoldne v pisarni zadruge s sledečim

dnevnim redom:

1) Poročilo načelstva.
2) Poročilo nadzorstva in odobrenje letnih računov.
3) Razdelitev čistega dobička.
4) Nadomestna volitev funkcijonarjev.
5) Slučajnosti.

NB. Ako bi ta občni zbor ob 1. uri ne bil sklepčen, skliče se ob 2. uri drugi občni zbor, ki sklepa veljavno, ne oziraje se na število navzočih zadružnikov.

Načelstvo.

Poslano.

Slavno Uredništvo Dolenjskih Novic v Rudolfovem. — Našemu vrlemu, velezaslužnemu gospodu Rosman-u, mestnemu županu v Novem mestu, bodi na tem mestu iskrena zahvala, ko nam je letos v tako kritičnem času priskrbel pirhe za Veliko noč — lepi beli kruh — in uradnikom pa brezplačno po 2 kg suhega svinjskega mesa. Daleč na okoli niso letos bili po občinah tako lepo preskrbljeni občani za Veliko noč, kot smo mi bili, a to le po zaslugi našega vrlega gospoda župana Rosman-a. Le njemu vsa čast in hvala, ki vidi vsako ubogo, revno srce in ne loči bogatinca od siromaka nič! Živel gospod župan Rosman več let, da bi tudi enkrat po vojni v miru se skupaj veselili in Vam se dostojno zahvalili za Vaš trud, ki ga imate sedaj z nami v tako hudem času! **Tomše,** fotograf.

K pomladanski žetvi.

PERENKA.

Centrala za krmila na Dunaju kupi osnažene zdrave in suhe korenine pirnice ali perenke po 25 kron za 100 kg, naložene na postaji v vagon. Pismene ponudbe je poslati na: Futtermittelzentrale, Ersatz, Futterabteilung, — Wien I, Trattnerhof 1.

BARVA za obleke

lister, volno, platno itd. v vseh barvah se pošilja že od 10 zavitkov s poštnino in navodilom 17·20 K. „Mehlata“ Steirerg. 60/II. Graz. Na veliko popust! Tudi slovensko dopisovanje.

Izdajatelj in založnik J. Krajec nasl. Odgovorni urednik Urban Horvat. Tisk J. Krajec nasl.